

HARMONIZACIJA FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA SA MRS I MSFI U SAVREMENOM BANKARSKOM POSLOVANJU U REPUBLICI SRBIJI

HARMONIZATION OF FINANCIAL REPORTING WITH IAS AND IFRS IN CONTEMPORARY BANKING IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Nedeljko Babić

Doktorand Ekonomskog fakulteta u Subotici, Univerziteta u Novom Sadu, Srbija
nedeljkobbc@gmail.com

Apstrakt: Nacionalne ekonomije teže da svoje bankarsko tržište usmere ka harmonizaciji sa međunarodnim bankarskim tržištem. Finansijsko izveštavanje prema MRS i MSFI omogućava lakšu uporedivost finansijskog izveštavanja između nacionalnih i inostranih banaka i njihovih klijenata, te na taj način dolazi do privlačenja stranih investitora, što dovodi do razvoja nacionalne ekonomije. MRS predstavljaju međunarodne računovodstvene standarde, a MSFI predstavljaju međunarodne standarde finansijskog izveštavanja. Predmet istraživanja u ovom radu odnosi se na implementaciju i primenu MRS i MSFI u bankarskom finansijskom izveštavanju, na primeru Erste banke a.d., Novi Sad. Cilj istraživanja ukazuje na značaj primene MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju banaka u uslovima savremenog bankarskog poslovanja. Nepotpuna primena MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju banaka ukazuje na aktuelan problem u bankarskom poslovanju. Očekivani rezultati istraživanja treba da identifikuju računovodstvene standarde koje banke koriste, kao i da ukažu na razloge zbog kojih dolazi do odstupanja od primene MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju banaka bankarskog sektora Srbije..

Ključne reči: računovodstveni standardi, harmonizacija, banka, savremeni uslovi poslovanja

Abstract: The national economy is striving to direct its banking market towards harmonization with the international banking market. Financial reporting by IAS and IFRS allows for easier comparability of financial reporting between national and foreign banks and their clients, thus attracting foreign investors, leading to the development of national economies. IAS represent international accounting standards, and IFRS represent international financial reporting standards. The subject of research in this paper relates to the implementation and implementation of IAS and IFRS in banking financial reporting, on the example of Erste Bank a.d., Novi Sad. The objective of the research indicates the importance of IAS and IFRS in the

financial reporting of banks in the conditions of modern banking operations. The incomplete implementation of the IAS and IFRS in the financial reporting of banks points to the current problem in banking operations. The expected results of the survey should identify the accounting standards used by banks, as well as to indicate the reasons why there are deviations from the implementation of the IAS and IFRS in the financial reporting of banks in the banking sector of Serbia.

Key Words: *accounting standards, harmonization, bank, contemporary business environment*

UVOD

Poslovanje bankarskog sektora u savremenim tržišnim uslovima, uslovljeno je dinamičnim promenama koje su izazvane mnogobrojnim činiocima, kao što su: trend globalizacije svetskog tržišta, odsustvo regulacije u međunarodnoj trgovini i izvorima finansiranja; u velikoj meri doprineli su ekspanziji tokova roba, usluga i kapitala. U neizvesnom okruženju, računovodstvo, odnosno dobro implementiran računovodstveni sistem obavljanjem svoje aktivnosti, treba da obezbedi računovodstvene izveštaje, sa relevantnim sadržajima kako bi bile zadovoljene potrebe eksternih i internih korisnika (Bešlić, 2011, str. 11). Navedeni razlozi upućuju na značaj harmonizacije nacionalnog finansijskog izveštavanja sa međunarodnim zahtevima MRS i MSFI. Jedan od najznačajnijih razloga za primenu MRS i MSFI odnosi se na povećanje transparentnosti finansijskog izveštavanja i lakše uporedivosti nacionalnih i međunarodnih bankarskih finansijskih izveštaja. Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja obuhvataju Standarde i Tumačenja, usvojene od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde. MSFI obuhvataju:

- međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI),
- međunarodne računovodstvene standarde (MRS), i
- tumačenja koja je objavio Komitet za tumačenje Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja ili raniji Stalni komitet za tumačenja (SRRS, RS, MSFI, 2008).

Predmet istraživanja u ovom radu odnosi se na implementaciju i primenu MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju bankarskog sektora. Vođeni *ciljem* ovog istraživanja ukazujemo na značaj primene MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju banaka u uslovima savremenog bankarskog poslovanja. Aktuelan problem u bankarskom finansijskom izveštavanju odnosi se na nepotpunu primenu MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju. U radu su korišćeni sledeći metodi istraživanja. Kvalitativni metodološki postupci korišćeni u radu obuhvataju analizu izvora podataka iz aktuelne naučne literature, zatim zvanične finansijske izveštaje Erste Banke a.d., Novi Sad, i zakonodavne okvire u Republici Srbiji kao institucionalne izvore podataka. Zatim smo uporednom analizom, sa različitim vremenskih distanci identifikovali koji su to MRS i MSFI standardi koje banka koristi, i koji su razlozi odstupanja od njihove primene u finansijskom izveštavanju. Posle uvodnog dela, *prva* tačka rada odnosi se na implementaciju MRS i MSFI u bankarskom sektoru Republike Srbije. Obzirom da su odstupanja od primene MRS i MSFI aktuelan

problem, u okviru *druge* tačke rada analiziramo hijerarhiju regulatornog okvira finansijskog izveštavanja u Republici Srbiji. U okviru *treće* tačke rada, kvalitativnom analizom identifikujemo na praktičnom primeru Erste Banke a.d., Novi Sad, iz zvaničnih finansijskih izveštaja banke koji su to MRS i MSFI koje banka koristi, i one koje ne koristi, njihovom analizom dajemo odgovor na aktuelan problem nepotpune primene MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju tako što precizno identifikujemo razloge odstupanja od primene pojedinih MRS i MSFI zahteva. U *zaključnom* delu rada, sumiraju se i analiziraju rezultati dobijeni istraživanjem. Na osnovu rezultata istraživanja, autor navodi smernice koje će doprineti većoj harmonizaciji nacionalnog sa međunarodnim bankarskim sektorom.

1. IMPLEMENTACIJA MRS I MSFI U BANKARSKOM SEKTORU REPUBLIKE SRBIJE

Implementacija MRS i MSFI zahteva visoku koordinaciju svih institucionalnih aktera jedne nacionalne ekonomije. Implementacija ovih standarda u Srbiji proizašla je upravo iz rada Saveza računovođa i revizora Srbije (SRRS), koji je uticao na usaglašavanje nacionalne sa međunarodnom profesionalnom regulativom, odlukom Saveza 1998. godine, o neposrednoj primeni MRS i MSFI (SRRS, RS). Kada je u pitanju bankarski sektor Srbije, kao sektor koji je najviše kontrolisan od strane Narodne banke Srbije, nikako ne možemo reći kako je već tokom 1998. ili 1999. godine, počelo primenjivanje MRS i MSFI u finansijskom izveštavanju banaka u Republici Srbiji. Tek 2003. godine, tačnije tadašnjim zakonodavnim propisima, bilo je propisano da banke i ostala pravna lica vode, sastavljaju i prezentuju svoje finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima. Bez obzira na zakonom definisan propis, nije bilo moguće da već 31.12.2003. godine ili 31.12.2004. godine finansijski izveštaji banaka budu sastavljeni u skladu sa tadašnjim važećim MRS i MSFI. Razlog je nepostojanje prevoda standarda.

1.1. Retrospektiva implementacije MRS i MSFI u bankarskom sektoru u Republici Srbiji

Posmatrajući u praksi, prvi finansijski izveštaji sastavljeni u skladu sa važećim MRS i MSFI možemo delimično istorijski povezati sa 2005. godinom, gde su zastupljeni određeni standardi, a tek 2006. godine pojavljuju se finansijski izveštaji banaka koji u većem procentu jesu bili sačinjeni u skladu sa tada važećim MRS i MSFI. Razlog kompleksne i duge implementacije leži u činjenici da prevodi standarda kasne, tada su postojale veće razlike između nacionalne zakonodavne regulative i međunarodne profesionalne regulative. Kao razlog kašnjenja u implementaciji MRS i MSFI možemo spomenuti određene finansijske probleme na bankarskom tržištu Republike Srbije u tom periodu: privatizacije banaka – uglavnom zbog neodržive likvidnosti; zatim česte promene odluka i propisa Ministarstva finansija i Narodne banke Srbije. Nakon završenog procesa privatizacije Erste banke a.d. Novi Sad, u avgustu 2005. godine, banka je postala članica *Erste Bank Grupe*. Prvi finansijski izveštaji banke

prema MRS i MSFI zahtevima su izveštaji za 2006. godinu, sastavljeni u skladu sa: važećim propisima u R. Srbiji zasnovanim na zakonodavnom okviru, Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama i pratećom regulativom Narodne banke Srbije izdatom na osnovu navedenih zakona. Banka je takođe usvojila i primenila računovodstvene politike u skladu sa zakonom koji propisuje da banke sačinjavaju finansijske izveštaje u skladu sa zakonom, profesionalnom i internom regulativom.

2. HIJERARHIJA REGULATORNOG OKVIRA FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA BANAKA U REPUBLICI SRBIJI

U težnji za stvaranjem uslova za sastavljanje kvalitetnih finansijskih izveštaja bankarskog sektora i njihovu harmonizaciju u *međunarodne okvire*, računovodstvena regulativa se neprekidno razvija. U Republici Srbiji finansijsko izveštavanje bankarskog sektora, regulisano je: zakonskom, profesionalnom i internom računovodstvenom regulativom - ovo je tzv. troslojni regulatorni okvir (Medved, 2016, str. 192-193). Računovodstvena praksa u Republici Srbiji podleže legalizmu, što znači da su država i državni organi ovlašćeni da utvrđuju regulative koje se u računovodstvenoj praksi primenjuju.

2.1. Specifičnosti Zakona o računovodstvu u Republici Srbiji

Zakonom o računovodstvu (Zakon o računovodstvu, RS, 2013) koji predstavlja zakonsku računovodstvenu regulativu, nije posebno regulisano, tj. uređeno finansijsko izveštavanje banaka. Zakon o računovodstvu upućuje na primenu MRS i MSFI, za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima za pravna lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja, javna društva, nezavisno od veličine. Prethodno navedeno ukazuje na to, da se Zakonom o računovodstvu propisuje primena MRS i MSFI za određene entitete i na taj način primenom međunarodne profesionalne računovodstvene regulative uređuje finansijsko izveštavanje bankarskog sektora.

2.2. Značaj Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je izdao Konceptualni okvir u septembru 2010. godine. On zamenjuje Okvir za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja (Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, RS, 2014, str. 4). *Svrha konceptualnog okvira je:* da pomogne Odboru u razvoju budućih MSFI, da pomogne Odboru u promovisanju harmonizacije, da pomogne nacionalnim telima u razvoju nacionalnih standarda, da pomogne licima koja pripremaju finansijske izveštaje u primeni MSFI, da pomogne revizorima u formiranju mišljenja, da pomogne korisnicima finansijskih izveštaja, da onima koji su zainteresovani za rad u ISAB-u, obezbedi informacije o njegovom pristupu formulisanju MSFI (Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, RS, 2014, str. 4). Između navedenih ciljeva finansijskog izveštavanja postoje značajne razlike koje će uticati i na uređenje drugih

faza u okviru projekta izrade revidiranog Konceptualnog okvira. Ove razlike se tiču: primarnih grupa korisnika finansijskih izveštaja i informacija koje finansijski izveštaji treba da pruže korisnicima (Škarić Jovanović, 2011, str. 34). Jasno je da krajnji uspeh na planu povećanja konzistentnosti primene MSFI prevashodno zavisi od nacionalnih regulatora finansijskog izveštavanja, odnosno, od njihove spremnosti da ih dosledno (bez modifikacija) ugrade u nacionalne regulatorne okvire i obezbede njihovu striktnu primenu. Nacionalni regulatori, takođe, treba da se uzdrže od objavljivanja sopstvenih tumačenja MSFI i smernica za njihovu primenu. Umesto toga, oni treba, u slučaju bilo kakvih nedoumica ili spornih pitanja, da se obrate IASB-u (Obradović, 2014, str. 6).

3. PRAKTIČNA ISKUSTVA U PRIMENI MRS I MSFI NA PRIMERU ERSTE BANKE A.D. NOVI SAD

U prethodnim tačkama rada predstavili smo retrospektivu implementacije finansijskih izveštaja u skladu sa MRS i MSFI zahtevima. U okviru ove tačke, izvršićemo detaljniju analizu primene MRS i MSFI u Erste banci a.d. Od prvih finansijskih izveštaja ove banke koji su sačinjeni u skladu sa MRS i MSFI 2005. i 2006. godine; kvalitativnom analizom utvrdićemo šta se to promenilo posle više od 10 godina nakon prve primene MRS i MSFI, analizom finansijskog izveštaja ove poslovne banke za 2016. godinu.

3.1. Analiza primene MRS i MSFI na primeru Erste banke a.d. Novi Sad

Analizom konsolidovanog finansijskog izveštaja za 2016. godinu Erste banke, u napomenama uz finansijske izveštaje nalazimo MRS i MSFI koje banka koristi prilikom sačinjavanja svojih finansijskih izveštaja, kao i razloge odstupanja u primeni MRS i MSFI zahteva. Radi jasnijeg pregleda u daljem radu slede tabelarni prikazi koji su rezultat istraživanja autora.

Tabela 1. MRS i MSFI koje koristi Erste banka a.d.

MRS/MSFI	Erste banka a.d.
MSFI 1 – Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja	Prvi primena MRS i MSFI tek, 2006. godina, razlog: privatizacija banke, nestabilno poslovno stanje i sl.
MSFI 7 – Finansijski instrumenti – obelodanjivanja	Uključujući i novodonete izmene standarda. Izmene kojima se poboljšavaju obelodanjivanja fer vrednosti i rizika likvidnosti (revidiran 2009. godine).
MRS 8 – Računovodstvene politike, promene	Banka u svojim finansijskim izveštajima, u napomenama uz finansijske izveštaje detaljno obelodanjuje sve usvojene i korišćene računovodstvene politike koje

računovodstvenih procena i greške	koristi.
MRS 33 – Zarada po akciji	Rešenjem Agencije za privredne registre Banka je registrovana kao zatvoreno akcionarsko društvo, tako da nije obavezna da izračunava i obelodanjuje zaradu po akciji u skladu sa zahtevima <i>MRS 33 - Zarada po akciji</i> .
MRS 10 – Događaji posle datuma bilansa stanja	
MRS 18 - Prihodi	
MRS 21 – Učinci promena deviznih kurseva stranih valuta	
MRS 24– Obelodanjivanja povezanih strana (od 2009. godine).	
MRS 28 – Investicije u pridružene entitete	
MRS 32 – Finansijski instrumenti – prezentacija (od 2010. godine).	
MRS 34 – Periodično finansijsko izveštavanje	
MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine	
MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	
MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje	
MRS 40 – Investicione nekretnine	

Izvor: Analiza autora, prema: Konsolidovan finansijski izveštaj Erste banke a.d., Novi Sad za 2016. godinu.

Posmatrajući prethodni tabelarni prikaz, primećujemo da banka koristi MRS i MSFI standarde počev od prve primene MRS i MSFI (MSFI 1). **Zaključujemo da banka primenjuje MRS i MSFI u slučaju da:** **a)** je standard u skladu sa zakonodavnim propisima Republike Srbije; **b)** da banka ima poslovne aktivnosti koje se odnose na određeni standard i **c)** je standard preveden, odnosno da je njegova primena u Republici Srbiji odobrena.

Tabela 2. MRS i MSFI koje ne koristi Erste banka a.d.

MRS/MSFI	Erste banka a.d.
MSFI 2 – Plaćanje akcijama	Banka nema transakcije takvog tipa.
MSFI 5 – Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja	Nema uticaja na poslovanje.
MSFI 3 – Poslovne kombinacije	Banka ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.
MSFI 8 – Segmenti poslovanja	Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.
MRS 12 – Porez na dobitak	Zaključujemo da je na prvom mestu u skladu

	sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, pa se ne poklapa sa zahtevima standarda MRS 12 – Porez na dobitak.
MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema	Banka nije primenila nove promene ovog standarda na finansijsko izveštavanje.
MRS 27 – Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji	
MRS 38 – Nematerijalna imovina	
MRS 19 – Primanja zaposlenih	Zaključujemo da je na prvom mestu u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje R. Srbije.
MSFI 4 – Ugovori o osiguranju	
MSFI 6 – Istraživanje i procenjivanje mineralnih resursa	
MRS 1 – Prezentacija finansijskih izveštaja (Nacionalna regulativa)	
MRS 2 - Zalihe	
MRS 11 – Ugovori o izgradnji	
MRS 17 - Lizing	
MRS 20 – Računovodstvo državnih davanja i obelodanjivanje državne pomoći	
MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja	
MRS 26 – Računovodstvo i izveštavanje planova penzijskih primanja	
MRS 29 – Finansijsko izveštavanje u hiperinflatornim privredama	
MRS 31 – Učešća u zajedničkim poduhvatima	
MRS 41 - Poljoprivreda	

Izvor: Analiza autora, prema: Konsolidovan finansijski izveštaj Erste banke a.d., Novi Sad za 2016. godinu.

Posmatrajući prethodni tabelarni prikaz, **zaključujemo da banka ne koristi MRS i MSFI standarde u slučaju: a)** ako su MRS ili MSFI zahtevi u suprotnosti sa nacionalnim zakonodavnim propisima u Republici Srbiji (na primer MRS 12 – Porez na dobitak ili MRS 1 - Prezentacija finansijskih izveštaja), u tom slučaju prednost nad MRS i MSFI imaju zakonodavni propisi; **b)** da standard nema uticaja na poslovne aktivnosti banke i **c)** standard nije odobren, odnosno aktuelan problem je kašnjenje u prevodu pojedinih novodonetih izmena pojedinih MRS i MSFI zahteva. Zaključujemo da su ostali razlozi odstupanja od primene MRS i MSFI: **kašnjenje prevoda** (postoje izmene i dopune MRS i MSFI u 2015. godini koje takođe kod nas još uvek nisu prevedene), i konstantno **odlaganje primene** pojedinih standarda, odnosno njihovih novih dopuna i izmena.

Značaj primene MSFI 9 – finansijski instrumenti za finansijsko izveštavanje u bankarskom sektoru leži u činjenici da je standardom olakšano finansijsko izveštavanje o finansijskim instrumentima. **Razlog** upotrebe ovog standarda je taj, jer se teži ka pojednostavljenju finansijskog izveštavanja o finansijskim instrumentima i harmonizacijom prakse izveštavanja o finansijskim instrumentima na Evropskom i Američkom kontinentu. Primena ovog standarda u Republici Srbiji se odlaže nekoliko puta, za sada odložen je za 2018. godinu. MRS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje, smatra se delimičnim uzrokom globalne finansijske krize

2008. godine, a MSFI 9 – Finansijski instrumenti, predstavljaju pokušaj da se odgovori na krizu. **Novina kod MSFI 9 je sledeća. Klasifikacija finansijskih sredstava:** **a)** Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti namenjene trgovanju (inicijalno vrednovanje), **b)** Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, a nisu namenjene trgovanju. **Klasifikacija finansijskih obaveza:** **a)** Finansijske obaveze namenjene trgovanju vrednuju se po fer vrednosti kroz dobitak ili gubitak, **b)** Sve ostale finansijske obaveze vrednuju se po amortizovanoj vrednosti (SRRS, 2010).

Stara klasifikacija je delila sredstva i obaveze na kratkoročna i dugoročna, po ovom standardu ta podela više ne postoji. **Krajnji cilj** MSFI 9 je da se otkloni jedan od uzroka krize, a to je nepostojanje jedinstvenog metoda za umanjivanje vrednosti finansijskih instrumenata. Sada je cilj doneti jedinstvenu metodu. Isto to postoji i za utvrđivanje fer vrednosti i amortizovane vrednosti.

Šta će se gde klasifikovati, sada postoje jasni kriterijumi. Da bi bili od koristi, finansijski izveštaji bi pored relevantnosti, trebalo da budu i verodostojni, odnosno da verno predstavljaju događaje koji su u njima sadržani.

Da bi finansijski izveštaj bio potpuno verodostojan, on mora da ispunjava tri uslova: potpun, neutralan i sastavljen bez grešaka (FASB, 2010).

3.2. Nacionalni i međunarodni aspekt primene MRS i MSFI u bankarskom sektoru u Republici Srbiji

Jasnije razumevanje da li su, i u kojoj meri finansijski izveštaji banaka sastavljeni u skladu sa MRS i MSFI zahtevima predstaviceмо kratkim tabelarnim pregledom. U zavisnosti sa kog aspekta posmatramo, sa aspekta nacionalnih zahteva ili međunarodnih zahteva.

Tabela 3. Primena MRS i MSFI – Bankarski sektor Republike Srbije

Primena MRS i MSFI – Bankarski sektor Republike Srbije	
Nacionalni aspekt	Međunarodni aspekt
U potpunosti sa zakonodavnim zahtevima i dostupnim (prevedenim) i usvojenim MRS i MSFI zahtevima.	U potpunosti sa vladajućim nacionalnim zahtevima, ali ne u potpunosti sa trenutnim, važećim MRS i MSFI standardima, koji su stupili na snagu do okončanja sastavljanja finansijskih izveštaja. Razlozi su: neblagovremeno doneti nacionalni propisi u skladu za novodonetim zahtevima MRS i MSFI, kašnjenje prevoda standarda i sl.

Izvor: Autor.

Prethodnim tabelarnim prikazom, jasno je prepoznatljivo da su sa nacionalnog aspekta finansijski izveštaji banaka u potpunosti u skladu sa zakonskim propisima i

do sada usvojenim MRS i MSFI zahtevima, dok su sa međunarodnog aspekta finansijski izveštaji sastavljeni u potpunosti sa nacionalnim zakonodavnim zahtevima, ali *ne* u potpunosti sa svim novodonetim MRS i MSFI zahtevima.

3.3. Budući trend razvoja i implementacije MRS i MSFI u bankarskom sektoru

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, teži ka jedinstvenoj harmonizaciji, svih finansijskih izveštaja, jasno je da je cilj, čini se nedostižan. Ali, bez obzira na to, bitno je ići ka tom cilju, težiti da svaki uočen nedostatak, bude što je to moguće pre, otklonjen (Elliott, 2011). MSFI su, po svom karakteru, fleksibilni i, kao takvi, ostavljaju značajan prostor za izbor računovodstvenih praksi. Među faktore nekonzistentne primene MSFI u praksi, a koji su povezani sa karakteristikama samih MSFI, ubrajaju se: praznine u standardima, otvorene opcije u standardima, prikrivene opcije u standardima i neprecizni kriterijumi za priznavanje elemenata (pozicija) finansijskih izveštaja i potreba za prosuđivanjem prilikom merenja pozicija finansijskih izveštaja (Nobes, Parker, 2010).

Te karakteristike, teži se da se neutrališu izmenama i dopunama standarda. Tako da računovodstvena praksa može očekivati da će buduće izmene i dopune novih MRS i MSFI težiti pravcu smanjenja fleksibilnosti u primeni MRS i MSFI. Značaj harmonizacije MRS i MSFI, ogleda se i u činjenici da su korisnici finansijskih izveštaja pripadnici raznih zemalja sveta. Globalizacija je ubrzala potrebu za hitnijom implementacijom MRS i MSFI standarda, odnosno za povećanom potrebom transparentnosti. Reforme regulatornih okruženja širom sveta, kao neophodan preduslov potpunog uspeha procesa globalne harmonizacije standarda finansijskog izveštavanja, predstavlja dugoročan i izazovan proces (Pricewaterhouse Coopers, UK, 2007, str. 4). Primena MRS i MSFI je svakako od suštinskog, javnog interesa svake nacionalne ekonomije.

ZAKLJUČAK

Istraživanje je pokazalo koji su to MRS i MSFI koje koristi bankarski sektor u svom finansijskom izveštavanju, zatim koji su to međunarodni zahtevi koje banke ne koriste prilikom sastavljanja svojih finansijskih izveštaja, kao i identifikacija razloga zbog kojih dolazi do odstupanja od primene određenih MRS i MSFI zahteva. Time možemo reći da je početna pretpostavka istraživanja dokazana. **Zaključujemo da banka primenjuje MRS i MSFI u slučaju da:** **a)** je standard u skladu sa zakonodavnim propisima Republike Srbije; **b)** da banka ima poslovne aktivnosti koje se odnose na određeni standard i **c)** je standard preveden, odnosno da je njegova primena u Republici Srbiji odobrena. **Zaključujemo da banka ne koristi MRS i MSFI standarde u slučaju:** **a)** ako su MRS ili MSFI zahtevi u suprotnosti sa nacionalnim zakonodavnim propisima u Republici Srbiji, **b)** da standard nema uticaja na poslovne aktivnosti banke i **c)** standard nije odobren, odnosno aktuelan problem je kašnjenje u prevodu pojedinih novodonetih izmena pojedinih MRS i MSFI zahteva. Takođe smo ukazali na značaju implementacije i primene MSFI 9 – Finansijski

instrumenti, sa ciljem da se odgovori na globalnu finansijsku krizu, zatim smo analizirali primenu MRS i MSFI sa nacionalnog i međunarodnog aspekta. Kroz tačku budućeg trenda razvoja MRS i MSFI konstatujemo da će buduće izmene i dopune novih MRS i MSFI težiti pravcu smanjenja fleksibilnosti u primeni MRS i MSFI, odnosno smanjenju izbora mogućih alternativa prilikom finansijskog izveštavanja, što će za rezultat imati povećanje transparentnosti i uporedivosti finansijskih izveštaja. Na osnovu rezultata istraživanja i identifikaciji problema, dajemo određene smernice koje će doprineti većoj harmonizaciji nacionalnog sa međunarodnim bankarskim sektorom, te odrednice su: a) blagovremena ratifikacija nacionalnih sa međunarodnim zakonodavnim zahtevima, b) veći stepen koordinacije institucionalnih tela prilikom obezbeđenja novodonetih izmena i dopuna prevoda MRS i MSFI, i c) veći stepen saradnje svih nacionalnih i međunarodnih institucionalnih tela, finansijskih organizacija u oblasti finansijskog izveštavanja.

LITERATURA

- [1] Bešlić, D. (2011). *Harmonizacija finansijskog izveštavanja - dometi i ograničenja za preduzeća u Srbiji.*, Naučni skup: Savremeni trendovi u evropskoj ekonomiji: implikacije za Srbiju, Novi Sad: Visoka poslovna škola strukovnih studija, str. 11.
- [2] Elliott, B. and J. Elliott (2011), *Financial Accounting and Reporting*, 14th edition, Pearson Education Limited.
- [3] FASB, (2010): *Conceptual Framework, Statement of Financial Accounting Concepts.No.8*, (<http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs&blobkey=id&blobwhere=1175822892635&blobheader=application%2Fpdf>), pristupljeno dana: 03.03.2018. godine).
- [4] *Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje*, Službeni glasnik R. Srbije 35/2014., Beograd. (<http://mf.gov.rs/>, link: <http://mf.gov.rs/UserFiles/File/MRS/2014/Konceptualni%20okvir.pdf>), str. 4., pristupljeno 08.09.2017. godine).
- [5] *Konsolidovani finansijski izveštaj Erste banke a.d., Novi Sad za 2016. godinu.* (<https://www.erstebank.rs>, link: file:///C:/Users/WIN10/Downloads/Konsolidovani_finansijski_izve%C5%A1taji_za_2016.pdf) pristupljeno dana: 10.04.2018. godine).
- [6] Medved, I. (2016). *Značaj organizovanja i funkcionisanja segmentnog finansijskog izveštavanja*, Časopis Računovodstvo, Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd, br.1, str. 192-193.
- [7] Nobes, C., & Parker, R. (2010). *Comparative International Accounting*. Harlow, UK: Pearson Education Limited., str. 91-93.
- [8] Obradović, V. (2014). *Nekonzistentna primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja*. Ekonomski horizonti, Vol. 16 (3), Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac, str.6.
- [9] *Praktična primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja*, (2008, 2010). Savez Računovođa i revizora Srbije, 2008, Beograd.
- [10] Pricewaterhouse Coopers. (2007). *ViewPoint: Convergence of IFRS and US GAAP*. London, UK: Pricewaterhouse Coopers, str. 4.
- [11] Saveza računovođa i revizora Srbije, *SRRS*, (<http://www.srrs.rs/> deo Istorijat SRRS, pristupljeno dana: 20.04.2018. godine).

- [12] Škarić Jovanović, K., (2011). *Konceptualni okvir MSFI – Revizija ciljeva finansijskog izveštavanja i kvalitativnih karakteristika finansijskih izveštaja*, Finrar časopis Saveza računovođa i revizora Republike Srpske, str. 34.
- [13] *Zakon o računovodstvu*, „Službeni glasnik RS”, br.62/2013.

SUMMARY

The survey showed which IAS and IFRS are used by the banking sector in their financial reporting, which international requirements banks do not use in compiling their financial statements, and identified the reasons why there is a deviation from the application of certain IAS and IFRS requirements. So we can say that the initial presumption of research is proven. We conclude that the bank applies IAS and IFRS if: a) the standard is in accordance with the legislation of the Republic of Serbia; b) the bank has business activities related to a particular standard, and c) the standard has been translated, or its application in the Republic of Serbia has been approved. We conclude that the bank does not use the IAS and IFRS standards if: a) the IAS or IFRS requirements are contrary to the national legislation in the Republic of Serbia; b) the standard does not affect the business activities of the bank; and c) the standard is not approved, or the current problem is a delay in the translation of certain new changes to certain IAS and IFRS requirements. We also pointed out the importance of implementing and applying IFRS 9 - Financial Instruments, in order to respond to the global financial crisis, then we analyzed the application of IAS and IFRS from a national and international perspective. Through the future development trend of IAS and IFRS, we state that future amendments to the new IAS and IFRS will strive to reduce the flexibility in the application of IAS and IFRS, or to reduce the choice of possible alternatives in financial reporting, which will result in increased transparency and comparability of financial statements. Based on the results of the research and the identification of the problems, we give certain guidelines that will contribute to the greater harmonization of the national and the international banking sector, and these are: a) timely ratification of national with international legal requirements, b) greater coordination of institutional bodies in providing new amendments to the IAS translation and IFRS, and c) greater degree of cooperation between all national and international institutional bodies, financial organizations in the field of financial reporting